International Journal of Kannada Research
www.kannadajournal.com

ISSN: 2454–5813
IJKR 2021; 7(2): 174-175
© 2021 IJKR
www.kannadajournal.com
Received: 13-02-2021
Accepted: 15-03-2021

ಡಾ. ಜಿ. ಬಿ. ಮಹಾಮನ
ವಯೋಲಿನ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ
ಲಲಿತ ಕಲಾ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ
ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ

Corresponding Author:
ಡಾ. ಜಿ. ಬಿ. ಮಹಾಮನ
ವಯೋಲಿನ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ
ಲಲಿತ ಕಲಾ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ
ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ

ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಮಾನಿನ ಸಂಕ್ಷೀಪ್ತ ನೋಟ

ಡಾ. ಜಿ. ಬಿ. ಮಹಾಮನ

ಕಮಾನು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಜನಪದಿಯ ಮೂಲದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಾದ್ಯಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ 'ಕಮಾನು ವಾದ್ಯ'ಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದರು, ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿರೂಪಣೆಗಳು, ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುವದು ಬಹಳ ವಿರಳ. ಈ ದೃಷ್ಠಿಯಿಂದ ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ವೇದಗಳ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು ಮಧ್ಯಕಾಲದವರೆಗೂ ಕಮಾನು ವಾದ್ಯಗಳ ವಿತೃತ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಯಾವುದೇ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪರೂಪ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಮಾನು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವದೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತಂತು ವಾದ್ಯವನ್ನು ವೀಣೆ ಎಂದು ರೂಡಿ ನಾಮವಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳ ಹಾಗೂ ನಂತರ ಭರತಾದಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾದ್ಯವೆಂದರೆ 'ಪಿನಾಕ ವೀಣಾ', ಇದೇ ವಾದ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ತಂತುವಾದ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪಿನಾಕ ಎಂದರೆ ಬಿಲ್ಲು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹುಂಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಬಿಲ್ಲೇ, ಒಂದು ವಾದ್ಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹರಿತವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದು ಆತನೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಬಿಲ್ಲು ಹಾಗೂ ಬಾಣಗಳವರೆಗೆ ಸಾಗಿತು ಅಂದರೆ "ಎ. ಜಿ. ಡಾಮ್ಲೆ" ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮೂಡಿತು "ಅಣಟಣಣಡಿಜ ಽ ಖಿಚಿಣ ತಿಜ ಚಿಡಿಜ ಚಿಟಿಜ ಛಿತುಟುದಚಿಣುಠಟಿ ಽ ಖಿಚಿಣ ತಿಜ ಣಾಜ" ಈ ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳೇ ಮುಂದೆ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ಹಲವು ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯ ಸಾಧನಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮೂಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಧ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಬಿಲ್ಲೇ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆಧಾರವೆಂದು, ಬಿಲ್ಲೇ ಮೂಲ ರೂಪವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ "ಮ್ಯೂಜಿಕಲ್ ಇನಸ್ಟ್ರೂಮೆಂಟ್ಸ್ ಆಪ್ ಇಂಡಿಯಾ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೇರಳದ 'ವಿಲ್ಲು ಪಟ್ಟ' ಮತ್ತು 'ರಾಗಪುತ್ರ ಸಾರಂಗ' ಪೈಂಟಿಂಗದಲ್ಲಿ (1725) ಪಿನಾಕ ವೀಣೆಯ

ಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಈ ವಾದ್ಯದ ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ಈ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಿಲ್ಲು ಆಕಾರವಾಗಿದ್ದು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬಿಲ್ಲು ತೀಡಿ ನಾದದ ಸೌಂಧರ್ಯವನ್ನು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸುವುದು ಈ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬಿಲ್ಲಿನ ನಾದದ ಝೇಂಕಾರವನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಮಾನವನು ಕ್ರಮೇಣ ಅದೇ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಒಂದನ್ನೊಂದು ತೀಡಿ ನಾದವನ್ನು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನಾದಿಯಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಆಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಎಂದರೆ ಬಿಲ್ಲಿನಾಕಾರ ಕಮಾನು ಅದೇ ತೆರನಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು ಸಹ ಮೂಲ ಆಕಾರದಿಂದ ಬದಾಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಳಗಿನ ರಾವಣಹಾಥೊ, ಸರಿಂದಾ, ರಬಾಬ ಹಲವಾರು ವಾದ್ಯಗಳ ಕಮಾನುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

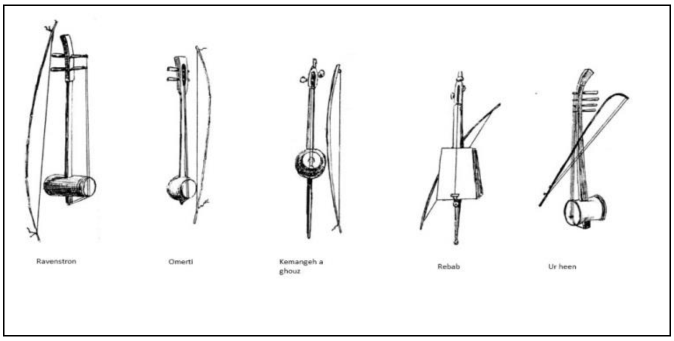

ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಬೇಡಿಕೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು 1) ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು. 2) ಸಂಗೀತದ ನಾದವನ್ನು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸುವಿಕೆಗೆ ಆಧಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಬೇಟೆಗಾರನ ಬಿಲ್ಲೇ ಹೀಗೆ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡು ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಸಂಗೀತದ ವಾದ್ಯವಾಗಿದೆ, ಕೆಲ ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮೊದಲ ತಂತು ವಾದ್ಯಗಳ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಿಲ್ಲನು ಎದೆಯೆರಿಸಿ ಬಾಣವನ್ನು ಎಸೆದಾಗ ಉಂಟಾದ ನಾದ–ಧ್ವನಿಯೇ ಸಂಗೀತದ ರಚನೆ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರನ ಕ್ಷಿತಿಜದ (ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ) ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಕ್ರೀಯೆಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವದ ಕಾಲದ ಹಾಗೂ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಇಡೆರಿಸಬಲ್ಲ ಬಿಲ್ಲು ತನ್ನದೆ ಆದ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯು ಆಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಈ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಳಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ರೂಪಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

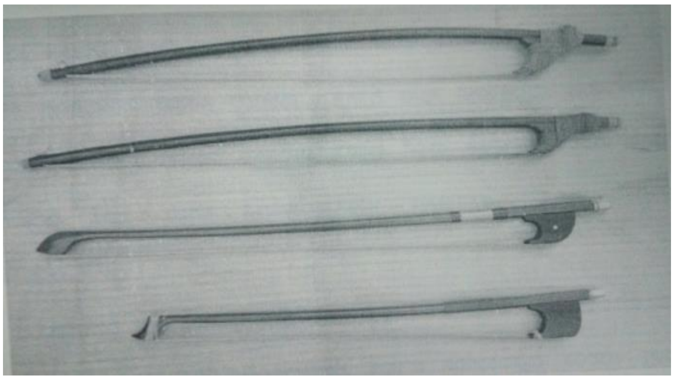

ಈ ಕಮಾನುಗಳು ಪ್ರಚಲಿತ ವಾದ್ಯಗಳಾದ ಸಾರಂಗಿ, ಇಸ್ರಾಜ್, ದಿಲರುಬಾ, ತಾರಶಹನಾಯಿ ಅನೇಕ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಕಮಾನುಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಮಾನುಗಳು ಕೆಳ ಮುಖವಾಗಿ ನುಡಿಸುವ ವಾದ್ಯಗಳ ಕಮಾನುಗಳು. ಪ್ರಚಲಿತ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಂಗಿ, ಇಸ್ರಾಜ್, ದಿಲರುಬಾ, ತಾರಶಹನಾಯಿ ಇವುಗಳು ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

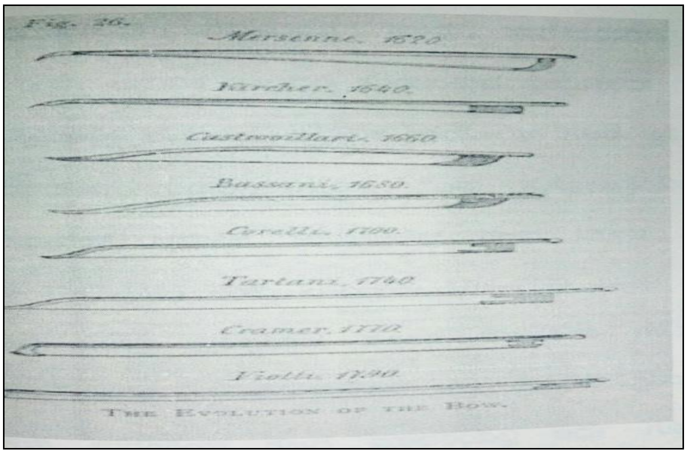

ಈ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಮೇಲ್ಮುಖ ಮಾಡಿ ನುಡಿಸುವ ವಾದ್ಯಗಳಾದ ಪಿಟೀಲು (ಫಿಡಲ್) ಪ್ರಕಾರದ ವಾದ್ಯಗಳ ಕಮಾನುಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಯಾದ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಸಾರಂಗಿ, ಇಸ್ರಾಜ್, ದಿಲರುಬಾ, ತಾರಶಹನಾಯಿ ವಾದ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡರೆ, ಪಿಟೀಲು ವಾದ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕಿ, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಂಥಾವಲೋಕನ

1. "ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಜ್ಞಾನ" – ಪದ್ಮಭೂಷಣ ಡಾ. ಪಂ. ಪುಟ್ಟರಾಜ ಕವಿ ಗವಾಯಿಗಳು
2. "ಮ್ಯೂಜಿಕಲ್ ಇನ್ಸುಟ್ರುಮೆಂಟ್ಸ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ದೇರ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್" – ಬಿ.ಸಿ.ದೇವ
3. "ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತಕಾ ಇತಿಹಾಸ" – ಡಾ. ಠಾಕೂರ ಜಯದೇವ ಸಿಂಹ,
4. "ಪಿಟೀಲೂ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕಮಾನು ವಾದ್ಯ" – ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೀರವರ ಲೇಖನ